

Eýranyň nyşana alynmagy tolgundyryýar we geň galdyryýar

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Eýranyň nyşana alynmagy tolgundyryýar we geň galdyryýar EÝRANYŇ
NYŞANA ALYNMAGY TOLGUNDYRÝAR WE GEŇ GALDYRÝAR

Tähran wagt geçdigisaýy we uruşlaryň sany köpeldigiçe peselýär. Liderlik piramidasy duldaky bimazalyk we özüne garşy gönükdirilen ykdysady sanksiýalaryň dowam etmegi bilen indi şertlerini boýnuňa dakyp biljek güýçde däl

ABŞ-nyň Eýrana garşy içerde geçiren ilkinji we iň soňky hüjümi «Bürgüt penjesi» atly harby operasiýasy boldy.

1980-nji ýylda amerikan hökümeti Tährandaky ilçihanasynda zamana alynan raýatlaryny halas etmekligi niýetine düwdi we uçar gämisi, söweşjeň uçarlar, harby ýük daşaýjy uçarlary, wertolýotlar, ýörite we deňizçi güýçleriň ulanylan ýylдыrym çaltlygyndaky hüjüm hökmünde meýillesdirilen harby operasiýany işläp düzdi.

Garaşylmadyk ýagdaýda gopan gaý-tupan, operasiýany şowsuzlyga uçratdy, yzyndan amerikanlar gönüden-göni çozmak pikirinden el çekip, wekilçilikli ar alyş operasiýalary arkaly daşdan garşylyk bermegi ýeterlik hasapлады.

Yspyhandaky uçarmansyz dolandyrylýan strebitelleri öndürýän zawodlara ABŞ-nyň we Ysraýylyň eliniň yzy görnüp duran garaşylmadyk we geň galdyryjy hüjüm dünýäni haýrana goýdy. Uçarmansyz dolandyrylýan strebitelleri bilen hüjüm etmek

Eýranyň Ukraina urşuna uçarmansyz dolandyrylýan strebiteller bilen goşulmagyna garşy berilen aç-açan jogap.

ABŞ-nyň Hytaý bilen düşünişmezliginiň ulalmagy we Orsyýet bilen Ukrainanyň arasynda urşuň turmagyndan soň nebit-gaz, region we Eýran meselesi gaýtadan üns merkezine düşdi.

ABŞ-dyr Ysraýylyň geçen hepdedäki harby okuw-türgenleşikleri aç-açan ýagdaýda Eýrana garşy gönükdirilen möhüm hadysady, üstesine-de ýadro howpuna garşy göreş tälimlerini-de öz içine alýardy.

Harby hüjüm uruş yglan etmekden zyýat aç-açan duýduryşdyr. Tähranyň ýykylan ýerlerini öňküsi ýaly edip abatlap biler. Ýogsam bolmasa, Eýran Ukrainadaky urşuň nyşanasyndan düşmese gerek.

Ukraina urşunda-da, Eýrana garşy hüjümlerde-de elimiz ýok, ýöne bular täze möçbere giňäp, Orsyýet-Günbatar harçaňlaşmasyny Siriýa oňsuksyzlygyndan geçirýän görnüşde Ýakyn Gündogara äkitdi.

Ors mediýasy hökümetini Eýrana we onuň ýadro bulen bilelikde ýarag maksatnamasyna goldaw bermäge çagyryýar. Moskwanyň birnäçe sebäpden ötri beýtmegi onçakly mümkin däl.

Eýranlylar Ukrainada orslaryň ucarmansyz dolandyrylýan strebitelleri üçin esasy satyjysy bolmaga ilgezik bolanlarynda başga bir howply oýuna baş goşandyklaryny bilseler gowy bolardy.

Meň pikirimçe olaryň maksady öz peýdalaryna gönükdirilen şertlere amatly ýagdaýda Günbatar bilen giň gerimli ylalaşyga dolanyp gelmek üçin gepleşikleri geçirmekdi. Gysgaça alanda, Ukraina urşuna gytaklaýyn girmekleriniň sebäbi Wena gepleşikleridir. Geň galdyrýan ýeri bolsa, Jo Baýden hökümetiniň Eýrana öňem bolşy ýaly ýurduň daşyndaky wekillerini nyşanalap däl-de, göni maňlaýyna urup, garşylyk bermegidir.

Ors mediýasy bu üýtgeşmä ABŞ bilen onuň ýaranlarynyň Eýranyň harby merkezlerini bombalamakdaky düýp maksadynyň ABŞ-nyň Eýran bilen gizlin geçiren gepleşiklerini bukmakdygyny aýdyp, jogap berýär.

Dogrusyny aýtmaly bolsa, gepleşikleriň geçirilendigi ýalan

däl, hem Wenada, hem Nýu-Ýorkda eýran meselesine jogapkär amerikan ygtyýarlysy Robert Malley bilen Eýranyň BMG-daky wekiliniň arasynda şeýle tagallalara şaýat bolundy.

Uly hüjümiň maksady Eýranyň Ukrainada Orsyýete berýän ýarag kömegini togtatmaga mejbur etmekdir. Eýran uçarmansyz dolandyrylýan strebitelleri we raketalary ýollamagyny dowam etdirmekçe bolsa, hüjümleriň Eýrana garşy gönügen hüjümleriň dowam etmegi ähtimal.

Amerikanlaryň we ysraýyllylaryň islän wagty Eýranyň raketalaryny we uçarmansyz dolandyrylýan strebitellerini ýer bilen ýegsan edip güýje eýe.

Ýeriň sekiz metr astynda ok-däri ammary we gaçybatalgasy bilen birlikde iki ýarym metrlik örtük bilen goranyan ýadro maksatnamasynyň tersine, bu önümçilik territoriýasy açyk meýdanda ýerleşensoň, ony aňsat nyşanalap bolýar.

Gürrüň harby güýçde däl, isleg we kararlylykda ABŞ 24 aý öň Owganystandan çekilensoň, şindi Eýran bilen uruş howpuny alyp bilermi?

ABŞ Ukraina urşunyň gönüden-göni howpsuzlyggyna baglanyşýandygyny we liderlik edýän NATO-syna garşy ýumruk çenemedigini bilýändigini üçin Tähran režimi bilen ýüzleşmäge taýýar ýaly görünýär. Onuň resmi taýdan oňlama-da güýjüni görkezmek, Ysraýyl bilen geçirýän okuw-türgenleşiklerini artdyrmak we Eýranyň harby zawodlaryny bombalamak arlaly taýýardygyny ilkinji gezek duýýarys diýsek bolar.

Bu bizi şu soňky soragy bermäge iterýär:

Eýranyň nyşanalanmagy biziň üçin jşi aňsatlaşdyrjakmy ýa-da ýagdaýy hasam bulaşdyryp taşlajakmyka?

Režimiň gowşamagy gürrüňsiz diýen ýaly sebit bilen bir hatarda Ukrainadyr Azerbaýjan ýaly ýurtlar üçin begendiriji habar, ýöne munuň üçin jedele giresimiz gelenok.

Tähran giň gerimli ylalaşygyň garaşylyşy ýaly dikeldilmegi ors urşujylaryna ýarag kömegini duruzmak üçin Washington bilen gepleşiklere girjek deňlemäni üýtgedip biler. Şu ýerde deňleme dürli-dürlileşýär. Günbatar Orsyýetiň daşyny gabap alýjak bolýar, diňe Eýranyň däl. Munuň bilen birlikde, Tähran wagt geçdigisaýy we uruşlaryň sany köpeldigiçe peselýär. Liderlik

piramidasy duldaky bimazalyk we özüne garşy gönükdirilen ykdysady sanksiýalaryň dowam etmegi bilen indi şertlerini boýnuňa dakyp biljek güýçde däl.

Abdyrahman RAŞID,

«Şarku'l Avsat» gazetiniň baş redaktory, «El-Arabiyye» kanalyňyň öňki müdiri.

@aalrashed

Çarşenbe, 01.02.2023 ý. Publisistika